

Sygn. akt: I C 348/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2017 roku

Sąd Rejonowy w Oleśnie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Kałwak

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Urszula Krzywoń

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2017 r. w Oleśnie

sprawy z powództwa **E. J.**

przeciwko stronie pozwanej (...) **Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej (...) **Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.** na rzecz powódki **E. J.** kwotę **22.300,00 zł** (dwadzieścia dwa tysiące trzysta złotych 00/100) tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 19 lipca 2016 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od powódki **E. J.** na rzecz strony pozwanej (...) **Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.** kwotę **787,76 zł** (siedemset osiemdziesiąt siedem złotych 76/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje pobrać od powódki **E. J.** na rzecz **Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Oleśnie** kwotę **157,93 zł** (sto pięćdziesiąt siedem złotych 93/100) tytułem wydatków na poczet opinii biegłego sądowego wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa;

V. nakazuje pobrać od strony pozwanej (...) **Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.** na rzecz **Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Oleśnie** kwotę **88,83** (osiemdziesiąt osiem złotych 83/100) tytułem wydatków na poczet opinii biegłego sądowego wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11.08.2016 r. (data oddania pisma w placówce pocztowej operatora publicznego) powódka **E. J.** wystąpiła przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.** o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kwoty **62.500 zł** tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19.07.2016 r. do dnia zapłaty. Nadto wniosła o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od udzielonych pełnomocnictw.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, iż w dniu 9.09.1997 r. w L. uczestniczyła w wypadku komunikacyjnym. Sprawca szkody, A. M. podczas wyprzedzania samochodu ciężarowego zjechał drogę nadjeżdżającemu z przeciwka samochodowi marki S., którym kierowała powódka, i doprowadził do czołowego zderzenia. W wyniku wypadku E. J. doznała obrażeń ciała w postaci złamania dwukostkowego stawu skokowego prawego, złamania poprzecznego dystalnego obu kości udowych z przemieszczeniem, urazu głowy ze wstrząśnieniem mózgu. Sprawca zdarzenia w chwili wypadku objęty był ochroną ubezpieczeniową z tytułu odpowiedzialności cywilnej w (...) S.A. w W..

Powódka wyjaśniła, iż w procesie likwidacji szkody strona pozwana przyznała na jej rzecz kwotę 17.706 zł tytułem zadośćuczynienia. E. J. opisała w uzasadnieniu pozwu proces leczenia oraz zabiegi, które przeszła. Wskazała, iż została poddana rehabilitacji oraz zgodnie z zaleceniami prowadziła oszczędny tryb życia. Powódka podniosła, iż wielkość żądanego zadośćuczynienia uzasadniona jest stopniem doznanej przez nią krzywdy. Wskazała, iż naruszonym dobrem prawnym było zdrowie ludzkie. Doznane przez powódkę obrażenia skutkowały dolegliwościami natury fizycznej, bólem, jak również cierpieniem psychicznym. Wypadek spowodował szereg negatywnych konsekwencji w życiu powódki, zaburzając jej funkcjonowanie. Bezpośrednio po wypadku powódka wymagała pomocy przy wykonywaniu podstawowych czynności życia codziennego, potrzebowała wsparcia i opieki innych osób. E. J. podniosła, iż do dnia dzisiejszego odczuwa negatywne skutki wypadku. Wskazała, iż kuleje na jedną nogę i niejednokrotnie zmuszona jest chodzić przy pomocy kuli ortopedycznych. Odczuwa bóle i obrzęki nóg. Powódka podkreśliła, iż jest zaniepokojona swoim stanem zdrowia. W ocenie powódki, porównanie jej jakości życia przed wypadkiem i po wypadku prowadzi do wniosku, że przyznana kwota zadośćuczynienia nie zrekompensowała doznanej przez nią krzywdy w całości, zatem zasadnym pozostaje żądanie uzupełnienia zadośćuczynienia o kwotę co najmniej 62.500 zł. Odnośnie odsetek ustawowych powódka wskazała, iż domaga się zasądzenia ich od dnia 19.07.2016 r. do dnia zapłaty, na podstawie art. 481 § 1 k.c. i art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w wysokości wskazanej w art. 481 § 2 k.c. Powódka wyjaśniła, że odsetki są liczone od dnia następującego po dniu wydania przez stronę pozwaną ostatecznej decyzji w sprawie, tj. decyzji z dnia 18.07.2016 r., jako kończącej proces likwidacji szkody powódki.

W **odpowiedzi na pozew** wniesionej w dniu 30.09.2016 r. (data oddania pisma w placówce pocztowej operatora publicznego) strona pozwana (...) **S.A. z siedzibą w W.** wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona pozwana podała, iż wypłaciła dotychczas powódcie tytułem zadośćuczynienia następujące kwoty: 7.200 zł w grudniu 1998 r. oraz 17.706 zł lipcu 2016 r. Przyznała, iż zakres doznanych obrażeń przez powódkę w chwili wypadku nie jest sporny, natomiast spornym pozostaje obecny stan zdrowia w związku ze szkodą oraz wysokość i zasadność zgłoszonych roszczeń przez powódkę. Strona pozwana przyjęła odpowiedzialność za skutki wypadku. Podniosła jednak, że żądana przez powódkę kwota jest rażąco wygórowana i nie znajduje oparcia w realiach sprawy oraz nie została zrelatywizowana do doznanej krzywdy. Strona pozwana zaznaczyła, iż stan zdrowia poszkodowanej jest obecnie ustabilizowany, a sam proces leczenia przebiegał u powódki bez większych powikłań. Podkreśliła również, że wypłacona w 1998 r. kwota zadośćuczynienia miała zupełnie inną wartość i spełniała swoją kompensacyjną funkcję w dużo większym zakresie niż obecnie. W tej dacie za przedmiotową kwotę można było nabyć o wiele więcej dóbr niż obecnie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 9.09.1997 r. w miejscowości L. kierujący samochodem osobowym marki T. o nr rej. (...) A. M. podczas wyprzedzania samochodu ciężarowego zajechał drogę nadjeżdżającemu z przeciwka samochodowi marki S. prowadzonemu przez E. J. i doprowadził do czołowego zderzenia.

E. J. w wyniku wypadku straciła przytomność.

Dowód: - notatka KP – oświadczenie, k. 13, 14

- nakaz karny Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 5.11.1997 r., sygn.. akt II K 538/97, k. 36 i 13verte

E. J. doznała w wyniku wypadku: złamania poprzecznego trzonów obu kości udowych, złamania dwukostkowego podudzia prawego i zranienia podudzia prawego oraz urazu głowy ze wstrząśnieniem mózgu.

Dowód: - opinia sądowo-lekarska z dnia 25.01.2017 r., k. 121

E. J. została przetransportowana karetką pogotowia do szpitala w S., a następnie do O.. W dniu 17.09.1997 r. E. J. została przewieziona do Wojewódzkiego Szpitala (...) w P..

Dowód: - oświadczenie J. J. z dnia 22.06.1998 r. k. 14verte

- wniosek dla celów rehabilitacji leczniczej, k. 41

- zaświadczenie lekarskie z dnia 21.05.1998 r., k. 42

W dniu 29.09.1997 r. E. J. została poddana zabiegowi operacyjnemu krwawej repozyycji oraz stabilizacji złamania obu kości udowych płytą AO; repozyycji otwartej, stabilizacji kostki bocznej przy pomocy popręgu; stabilizacji kostki przyśrodkowej przy pomocy śruby kostkowej podudzia prawego. Przy wypisie ze szpitala w dniu 17.10.1997 r. otrzymała zakaz chodzenia.

Dowód: - dokumentacja z leczenia szpitalnego, k. 36verte, 40

- zaświadczenie o stanie zdrowia z dnia 3.06.2004 r., k. 37

- karta informacyjna leczenia szpitalnego, k. 38-39, 48

- wniosek dla celów rehabilitacji leczniczej, k. 41

- zaświadczenie lekarskie z dnia 21.05.1998 r., k. 42

Przez okres kilku miesięcy od operacji E. J. leżała. Na początku co dwa tygodnie, a potem co miesiąc była wożona do lekarza celem oceny leczenia.

Początkowo E. J. poruszała się przy pomocy wózka inwalidzkiego. Od sierpnia 1998 r. E. J. poruszała się za pomocą chodzika-balkonika. Następnie z pomocą kuli łokciowych. Obecnie okresowo, gdy pojawiają się dolegliwości bólowe stawu skokowego prawego korzysta jeszcze z jednej kuli łokciowej.

Dowód: - informacja o leczeniu rehabilitacyjnym z dnia 9.09.1998 r., k. 43

- opinia lekarska z dnia 30.05.1998 r., k. 50-51verte

- opinia sądowo-lekarska z dnia 25.01.2017 r., k. 121

- przesłuchanie powódki, k. 163-164

W początkowym okresie dolegliwości bólowe ze strony złamanych kości udowych, jak również ze strony złamanych kostek podudzia prawego oraz głębokiego zranienia prawego podudzia były duże. Znaczne dolegliwości bólowe trwały ok. 12-16 tygodni.

Przez okres kilku miesięcy E. J. w ogóle nie chodziła, leżała w łóżku. Narzekała na bóle. Była przygnębiona. Cierpiała fizycznie i psychicznie.

E. J. do czerwca 1998 r., tj. do czasu, kiedy stwierdzono zrost kości udowych, wymagała pomocy osób trzecich. W okresie pierwszych 12-16 tygodni około 3-4 godzin dziennie przy ubieraniu się, rozbieraniu, przechodzeniu na wózek inwalidzki i schodzeniu z niego, myciu się, utrzymaniu higieny osobistej. Do czasu, kiedy została spionizowana i zaczęła poruszać się przy pomocy balkonika, a następnie o kulach, pomoc osób trzecich przy powyższych czynnościach wynosiła około 2-3 godziny dziennie.

Dowód: - opinia sądowo-lekarska z dnia 25.01.2017 r., k. 123

- zeznania świadka J. J., k. 163

- przesłuchanie powódki, k. 164

W okresie od dnia 17.08.1998 r. do dnia 09.09.1998 r. E. J. przebywała na leczeniu rehabilitacyjnym w Sanatorium i Szpitalu (...)w U.. W okresie od dnia 2.11.1998 r. do dnia 29.11.1998 r. rehabilitowała się w (...) Centrum (...) w T.. W okresie od dnia 11.06.2003 r. do dnia 1.07.2003 r. E. J. przebywała w Wojewódzkim Ośrodku (...) w K..

Dowód: - informacja o leczeniu rehabilitacyjnym z dnia 9.09.1998 r., k. 43

- karta informacyjna z (...) Centrum (...), k. 44

- skierowanie do leczenia rehabilitacyjnego z dnia 25.07.2001 r.

- karta informacyjna leczenia szpitalnego z dnia 27.06.2003 r., k. 52

E. J. pozostaje pod opieką Poradni Chirurgicznej w L.. Każdego roku jeździ tam do lekarza na kontrolę.

Dowód: - zaświadczenie o stanie zdrowia z dnia 7.05.2002 r., k. 47

- zaświadczenie o stanie zdrowia z dnia 03.06.2004 r., k. 37

- zaświadczenie o stanie zdrowia z dnia 17.05.2005 r., k. 56

- przesłuchanie powódki, k. 164

E. J. otrzymała z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego uszczerbku na zdrowiu będącego następstwem wypadku w drodze do pracy w łącznej wysokości 19.142,50 zł.

E. J. korzystała z zasiłku chorobowego od dnia 9.09.1997 r. do dnia 5.06.1998 r.

Od dnia 6.06.1998 r. do dnia 31.05.1999 r. pobierała świadczenie rehabilitacyjne w związku z wypadkiem w drodze do pracy w wysokości 100 % wynagrodzenia, które stanowiło podstawę wymiaru zasiłku chorobowego.

Od dnia 1.06.1999 r. do dnia 31.05.2000 r. pobierała rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem w wysokości 954,74 zł.

Dowód: - decyzja o przyznaniu świadczenia rehabilitacyjnego z dnia 29.12.1998 r., k. 16

- decyzja o przyznaniu jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku w drodze do pracy z dnia 6.10.1998 r., k. 17verte i 18

- decyzja o przyznaniu jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku w drodze do pracy z dnia 21.01.1999 r., k. 18verte i 19verte

- decyzja o przyznaniu renty z dnia 9.06.1999 r., k. 20 i 19

- wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 11.12.1998 r., k. 26verte;

- wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 15.09.1998 r.,

- informacja z ZUS z dnia 16.06.1998 r., k. 28verte

- decyzja o przyznaniu świadczenia rehabilitacyjnego z dnia 23.09.1998 r., k. 31verte

W dalszym okresie E. J. pobierała rentę „inwalidzką”. Obecnie otrzymuje świadczenie składające się z 1/2 części renty „inwalidzkiej” oraz emerytury.

Dowód: - zeznania świadka J. J., k. 163

Lekarz orzecznik ZUS w orzeczeniu z dnia 12.01.1999 r. ustalił dla E. J. 65% stałego uszczerbku na zdrowiu spowodowanego skutkami wypadku w drodze do pracy z dnia 9.09.1997 r.

Dowód: - orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 12.01.1999 r., k. 21verte

Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 3.06.2002 r. E. J. została uznana za całkowicie niezdolną do pracy okresowo do czerwca 2003 r. w związku z wypadkiem w drodze do pracy.

Dowód: - wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 3.06.2002 r., k. 24

Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 30.06.2003 r. E. J. została uznana za częściowo niezdolną do pracy okresowo do czerwca 2005 r. w związku z wypadkiem w drodze do pracy.

Dowód: - wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 30.06.2003 r., k. 24verte

Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 5.07.2005 r. E. J. została uznana za częściowo niezdolną do pracy okresowo do lipca 2008 r. w związku z wypadkiem w drodze do pracy.

Dowód: - orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 5.07.2005 r., k. 25

W dniu 28.09.1998 r. (...) S.A. w związku z nieszczęśliwym wypadkiem w dniu 9.09.1997 r. przyznał E. J. świadczenie w wysokości 1000 zł z tytułu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków.

Dowód: - pismo (...) S.A. z dnia 28.09.1998 r., k. 35

Decyzją z dnia 22.12.1998 r. (...) Zakład (...) na (...) S.A. zgodnie z warunkami umowy pracowniczego ubezpieczenia na życie przyznano E. J. świadczenie za 45% uszczerbku na zdrowiu w wysokości 7.200 zł.

Dowód: - pismo (...) Zakładu (...) na (...) S.A. z dnia 22.12.1998 r., k. 35verte

W październiku 2006 r. usunięto śrubę i popręg z kostek podudzia prawego E. J.. Natomiast płyty zespalające kości udowe pozostały. Po 2006 r., kiedy to usunięto zespolenia metalowe z kostek podudzia prawego, E. J. nie podjęła żadnego leczenia specjalistycznego.

Dowód: - opinia sądowo-lekarska z dnia 25.01.2017 r., k. 119, 123

Płyty zespalające kości udowe nie mogą zostać usunięte, gdyż E. J. ma za słabe serce do wykonania takiego zabiegu.

Dowód: - przesłuchanie powódki, k. 164

Obecnie u E. J. istnieje zaburzenie funkcji prawego stawu skokowego – ograniczenie ruchomości oraz praktyczne zniesienie odwracania i nawracania oraz odwodzenia i przywodzenia przodostopia. W zakresie prawego uda i podudzia istnieją niewielkie zaniki mięśniowe. Trwały uszczerbek na zdrowiu aktualnie wynosi 10%. W zakresie obu ud nie istnieją żadne zaburzenia funkcjonalne, jak również w zakresie obu stawów biodrowych i kolanowych. Również głębokie zranienia prawego podudzia wygoiło się w sposób prawidłowy. Zaburzenia ruchomości w stopie są trwałymi dysfunkcjami po przeżytym urazie tego narządu ruchu. E. J. cierpi na samoistne i wysiłkowe dolegliwości bólowe w zakresie prawego stawu skokowego z pogorszeniem wydajności tego stawu. W zakresie prawej stopy doszło jedynie do upośledzenia funkcji ruchowej (lokomocyjnej), a nie statycznej.

Nie należy spodziewać się progresji zaburzeń funkcjonalnych w zakresie prawego stawu skokowego. Natomiast pozostałe urazy wygoiły się w sposób prawidłowy.

E. J. nie wymaga leczenia rehabilitacyjnego.

Dowód: - opinia sądowo-lekarska z dnia 25.01.2017 r., k. 122-123

- opinia uzupełniająca z dnia 12.04.2017 r., k. 137

E. J. urodziła się (...) W dacie wypadku E. J. miała 45 lat, a w dacie wyrokowania 65 lat. Przed wypadkiem pracowała w Hucie (...) S.A. w Z. jako magazynier. Po wypadku nie wróciła już do pracy zawodowej ze względu na stan zdrowia.

W dniu wypadku posiadała troje dzieci w wieku: 21, 19 i 10 lat. Po wypadku musiały bardziej zajmować się domem.

Dowód: - zgłoszenie wypadku z ruchu pojazdu, k. 16verte

- zeznania świadka J. J., k. 163

Po wypadku mąż E. J. musiał przejąć na siebie więcej obowiązków domowych. Pomagała im również córka. Początkowo po wypadku mąż karmił E. J. i mył ją na łóżku. Załatwiała swoje potrzeby do basenu w łóżku. Później mąż donosił jej do łóżka obiady i nosił do łazienki. E. J. po wypadku opiekowała się również ciotka, a gdy mąż J. J. chodził do pracy, do pomocy przychodziła sąsiadka, która czyniła to nieodpłatnie.

Dowód: - zeznania świadka J. J., k.163

- przesłuchanie powódki, k. 164

Przed wypadkiem E. J. była aktywna fizycznie. Nie utykała na prawą nogę. Wraz z mężem zajmowała się ogródkiem. Obecnie nie może wykonywać wszystkich prac, boi się pracować w ogródku. Przed wypadkiem jeździła na rowerze, teraz jeździ na rowerku rehabilitacyjnym. Do dzisiaj nie prowadzi samochodu, gdyż boi się. Samochodem wozi ją mąż, ale mimo wszystko E. J. ma obawy. W pomieszczeniach porusza się bez laski, ale korzysta z niej, gdy ma pokonać większe odległości. Bardziej męczy się chodzeniem. Przy wchodzeniu po schodach ktoś bierze ją pod rękę.

E. J. odczuwa trudności z chodzeniem, wieczorem ma spuchnięte nogi.

Ćwiczy w domu oraz spotyka się z rehabilitantami w Z. i D.. Kupuje tabletki przeciwbólowe bez recepty.

Dowód: - zeznania świadka J. J., k.163

- przesłuchanie powódki, k.164

Sprawca zdarzenia, A. M., kierował samochodem, który w chwili zdarzenia objęty był umową obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody spowodowane w związku z ruchem pojazdu zawartą z (...) S.A. w W..

Bezsporne

W dniu 25.09.1998 r. (...) S.A. przyznał E. J. świadczenie z obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów w związku z wypadkiem z dnia 9.09.1997 r. za uszczerbek na zdrowiu w ogólnej kwocie **7.706 zł.**

Dowód: - zawiadomienie o przyznaniu świadczenia z dnia 25.09.1998 r., k. 45

W piśmie z dnia 13.06.2016 r. skierowanym do (...) S.A. E. J., reprezentowana przez Centrum (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., wniosła o ponowne przeanalizowanie akt sprawy oraz wypłatę łącznej kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 445 § 1 k.c.

Dowód: - pismo Centrum (...) sp. z o.o. sp.k., k. 61

W piśmie z dnia 18.07.2016 r. (...) S.A., w odpowiedzi na pismo Centrum (...) sp. z o.o. sp.k., poinformowało, że po ponownej analizie dokumentacji dotyczącej szkody znalazło podstawy do dopłaty świadczenia z tytułu zadośćuczynienia w wysokości **10.000 zł**. Łączna kwota wypłacona przez (...) S.A. E. J. tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę na podstawie art. 445 k.c. wyniosła 17.706 zł.

Dowód: - pismo (...) S.A. z dnia 18.07.2016 r., k. 62

- informacja o wypłacie zadośćuczynienia, k. 63

- wyliczenie wysokości zadośćuczynienia, k. 64

- formularz opinii kompleksowej OC, k. 65-68

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie bezsporne były okoliczności zdarzenia szkodowego i odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu OC komunikacyjnego co do zasady. Powódka w wyniku postępowania likwidacyjnego otrzymała dotychczas od ubezpieczyciela kwotę 17.706 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, na którą to kwotę złożyły się: 7.706 zł wypłacone we wrześniu 1998 r. oraz 10.000 zł wypłacone w lipcu 2016 r. Błędnie natomiast strona pozwana w odpowiedzi na pozew wskazywała, iż powódka otrzymała również kwotę 7.200 zł w grudniu 1998 r., gdyż było to świadczenie wypłacone E. J. zgodnie z warunkami umowy pracowniczego ubezpieczenia na życie (k. 35verte akt), a nie tytułem ubezpieczenia OC sprawcy wypadku drogowego. W postępowaniu sądowym sporna pozostawała kwota należnego powódce zadośćuczynienia, wobec stanowiska pozwanego, że wypłacona dotychczas kwota wyczerpuje roszczenie poszkodowanej.

Stan zdrowia powódki, zakres doznanych obrażeń na skutek zdarzenia, przebieg leczenia oraz konsekwencje wypadku dla zdrowia i życia powódki Sąd ustalił w oparciu o dokumentację medyczną znajdującą się w aktach sprawy, przesłuchanie powódki, wiarygodne zeznania świadka J. J., a także na podstawie wyczerpujących i rzetelnych opinii biegłego sądowego – specjalisty chirurgii ortopedycznej i traumatologii dr n. med. M. W..

Sąd ustalił aktualny stan zdrowia i rokowania na przyszłość dla powódki, rozmiar trwałego uszczerbku na zdrowiu, rozmiar i długotrwałość doznanych cierpień, konieczność korzystania z pomocy osób trzecich po wypadku w oparciu o opinie sporządzone przez biegłego specjalistę chirurgii ortopedycznej i traumatologii dr n. med. M. W.. Zarzuty powódki zgłaszane do opinii (pismo procesowe z dnia 20.03.2017 r. – k. 129-130 akt) należało ocenić jako bezzasadne, również w kontekście opinii uzupełniającej biegłego M. W. (k. 137-138), w której podtrzymał on w całości twierdzenia i wnioski zawarte w pierwszej opinii. Obie opinie zostały sporządzone przez podmiot fachowy (doktora nauk medycznych) w sposób wyczerpujący, rzetelny, logiczny i przekonujący, a stwierdzony w nich uszczerbek na zdrowiu powódki, choć nie jest i nigdy nie może być kryterium decydującym, był pomocny w określeniu stopnia krzywdy powódki. Odpowiadając na zarzuty powódki należy wskazać, iż określony przez biegłego 10% uszczerbek na zdrowiu odnosi się do aktualnego stanu powódki. Powyższej oceny nie może zmienić okoliczność, iż lekarz orzecznik ZUS w dniu 12.01.1999 r. ustalił 65% procentowy uszczerbek na zdrowiu. Zważyć trzeba, iż po wielu latach dochodzi do powolnego odtworzenia funkcji w poszczególnych leczonych narządach ruchu, zatem 65% uszczerbek na zdrowiu był aktualny w okresie czasu bliższym wypadkowi (1999 r.). Natomiast w związku z prawidłowym leczeniem zaburzenia funkcjonalne na dzień badania przez biegłego M. W. (18 lat po wypadku) uległy zmniejszeniu do 10%. Z kolei sama technika leczenia operacyjnego złamań nie podlega ocenie uszczerbkowej, lecz podlegają jej ubytki funkcjonalne poszczególnych narządów ruchu po zakończeniu zasadniczego leczenia. W ocenie Sądu biegły prawidłowo posiłkował się pkt 162 lit. a) rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (tekst jedn. Dz.U. 2013

r., poz. 954), albowiem aktualnie problemy zdrowotne powódki sprowadzają się do ograniczenia ruchomości prawego stawu skokowego, bez zniekształceń.

Zgodnie z treścią art. 445 § 1 k.c., w wypadkach przewidzianych w art. 444 k.c., tj.

w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Pojęcie krzywdy obejmuje wszelkie ujemne następstwa uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia zarówno w sferze psychicznej jak i fizycznej. Celem zadośćuczynienia pieniężnego jest przede wszystkim złagodzenie tych cierpień. Zadośćuczynienia winno mieć charakter całościowy i obejmować wszelkie cierpienia fizyczne i psychiczne zarówno już doznane, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości. Wysokość sumy zadośćuczynienia zależy od rozmiaru doznanej krzywdy. Przyznana kwota powinna odzwierciedlać doznany uszczerbek na zdrowiu oraz być zauważalna, a także przynosić poszkodowanemu satysfakcję. Zasadzając określoną kwotę zadośćuczynienia, Sąd zobowiązany jest uwzględnić stopień

i czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność, nieodwracalność skutków urazu, wiek poszkodowanego oraz ograniczenie lub niemożność wykonywania zawodu, jak również innych zajęć, wpływ skutków wypadku na dotychczasowy styl życia poszkodowanego, szanse na przyszłość. Sąd winien także uwzględnić indywidualne odczucia osoby pokrzywdzonej, jej indywidualne właściwości, poczucie nieprzydatności społecznej czy też wywołaną następstwem deliktu bezradność życiową poszkodowanego. Zadośćuczynienie pełni funkcję kompensacyjną, następującą wówczas, gdy suma pieniężna jest zasądzona na odpowiednim poziomie adekwatnym do rodzaju naruszonego dobra i rozmiaru doznanej szkody. Kompensacja dokonuje się przede wszystkim wtedy, gdy przywrócona zostaje równowaga emocjonalna, naruszona przez doznane cierpienia psychiczne (por. m.in. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2015 r., V CSK 317/14, LEX nr 1666914; Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2012 r., I CSK 74/12, LEX nr 1226824; Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r., I PK 275/10, LEX nr 1164114; Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2012 r., V CSK 332/11, LEX nr 1228612; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 lipca 2013 r., I ACa 195/13, LEX nr 1363278).

Zgodnie z treścią art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Natomiast uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela (art. 822 § 4 k.c.).

W dacie zdarzenia, jak również w dacie zgłoszenia szkody ubezpieczycielowi, obowiązywało rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1992 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. z 1992 r. Nr 96, poz.475 ze zm.) – dalej: rozporządzenie z 9.12.1992 r. Zgodnie z § 10 ust. 1 w/w rozporządzenia, z ubezpieczenia OC przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierowca pojazdu mechanicznego są zobowiązani - na podstawie prawa - do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Z kolei obecnie obowiązująca (od dnia 01.01.2004 r.) ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 2060 ze zm.) w art. 159 ust.1 stanowi, że postępowania dotyczące roszczeń odszkodowawczych wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy toczą się według przepisów dotychczasowych.

Należy podkreślić, iż przytoczenie podstaw prawnych ma w przedmiotowej sprawie charakter jedynie porządkujący, bowiem strona pozwana już w postępowaniu likwidacyjnym uznała swoją odpowiedzialność odszkodowawczą co do zasady, a spór sprowadzał się do wysokości należnego powódce zadośćuczynienia za krzywdę.

W realiach niniejszej sprawy zasadnym było zasądzenie na rzecz E. J. kwoty 22.300 zł tytułem zadośćuczynienia ponad już przyznaną jej przez ubezpieczyciela w wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego kwotę 17.706 zł. W ocenie Sądu łączna kwota 40.006 zł w pełni rekompensuje doznaną przez E. J. krzywdę i zarazem nie jest zawyżona.

Sąd uwzględnił w szczególności hospitalizację i cały długotrwały przebieg leczenia powódki, jego uciążliwość, ból i cierpienie towarzyszące powódce w czasie rekonwalescencji, utrzymujące się w pewnym stopniu do dnia dzisiejszego. Powódka przeszła zabiegi operacyjne: zespolenia złamania obu kości udowych płytą AO; stabilizacji kostki bocznej podudzia prawego przy pomocy popręgu; stabilizacji kostki przyśrodkowej podudzia prawego przy pomocy śruby kostkowej. Odbyla kilka turnusów rehabilitacyjnych. Korzystała z leczenia ambulatoryjnego w poradni chirurgicznej w L.. Do dziś płyty zespalające kości udowe nie zostały usunięte z uwagi na problemy z sercem powódki. Na skutek wypadku i przebytych urazów E. J. utyka na prawą nogę, gdyż nastąpiło ograniczenie ruchomości prawej stopy. Trwały uszczerbek na zdrowiu wynosi w tym zakresie 10% procent. Wskazać jednak przy tym należy, że zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury i doktryny, z którym tutaj Sąd się w pełni zgadza, stopień uszczerbku na zdrowiu nie stanowi podstawowego, a jedynie pomocnicze kryterium oceny wysokości szkody niemajątkowej (krzywdy) doznanej przez osobę poszkodowaną w zdarzeniu ubezpieczeniowym.

Sąd wziął pod uwagę również wiek powódki, która w dacie zdarzenia miała 45 lat, a obecnie – 65 lat. Przede wszystkim Sąd uwzględnił, iż po wypadku E. J. musiała zrezygnować z aktywności zawodowej i nie wróciła już do dotychczasowej pracy na stanowisku magazyniera w hucie w Z.. Po okresie pobierania zasiłku chorobowego i rehabilitacyjnego, otrzymała rentę początkowo z tytułu całkowitej, a następnie – częściowej niezdolności do pracy. Obecnie pobiera świadczenie emerytalne.

Sąd miał na uwadze, przyznając zadośćuczynienie, konsekwencje w życiu rodzinnym i osobistym powódki w związku z jej kilkumiesięcznym unieruchomieniem po wypadku. E. J. była zdana na pomoc męża, ciotki oraz sąsiadki. Wymagała pomocy przy czynnościach dnia codziennego (mycie, załatwianie potrzeb fizjologicznych, jedzenie, przebieranie). Domowe obowiązki musiała scedować na męża oraz dzieci. Sąd zauważył też, iż dwoje dzieci powódki w chwili wypadku było już dorosłych, lecz jedno dziecko miało dopiero 10 lat. Nie można było pominąć przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia towarzyszącego powódce stresu i obawy o przyszłość.

Sąd uwzględnił, że do dnia dzisiejszego powódka skarży się na dolegliwości bólowe; deklaruje wykonywanie ćwiczeń w domu i spotkania z rehabilitantami. Obawia się wykonywać prace fizyczne w ogrodzie. Nie jeździ rowerem, ani nie prowadzi samochodu ze względu na uraz psychiczny.

Jednocześnie w ocenie Sądu, brak było podstaw do przyznania E. J. dalszego zadośćuczynienia w kwocie przewyższającej 22.300 zł, gdyż prowadziłoby to do niezasadnego wzbogacenia się powódki. Zasądzona kwota jawi się jako realna, ekonomicznie odczuwalna wartość, a nadto utrzymana jest w rozsądnych granicach i nie przewyższa doznanej przez powódkę krzywdy.

Sąd zwrócił uwagę, że aktualnie jedynym problemem zdrowotnym powódki po przebytych wypadku samochodowym jest zaburzenie funkcji prawego stawu skokowego, a w zakresie prawego uda i podudzia stwierdza się niewielkie zaniki mięśniowe. W związku z powyższym trwały uszczerbek na zdrowiu wynosi aktualnie 10%. Podkreślić przy tym trzeba, iż w zakresie prawej stopy doszło jedynie do upośledzenia funkcji lokomocyjnej, a nie statycznej. Natomiast pozostałe urazy wygoiły się w sposób prawidłowy. W zakresie obu ud, stawów biodrowych i kolanowych nie stwierdzono obecnie żadnych zaburzeń funkcjonalnych. Na dolegliwości bólowe wystarczają powódce środki przeciwbólowe wydawane bez recepty. Od 2006 r. E. J. nie podejmowała żadnych specjalistycznych działań leczniczych. Z medycznego punktu widzenia nie wymaga również dalszego leczenia rehabilitacyjnego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał, iż dochodzona pozewem kwota 62.500 zł tytułem zadośćuczynienia była znacząco zawyżona, a tym samym powództwo w części przenoszącej kwotę 22.300 zł podlegało oddaleniu jako wygórowane i nie korelujące z zakresem doznanej przez powódkę krzywdy (punkt II sentencji wyroku).

Wobec powyższego, adekwatną globalną kwotą zadośćuczynienia dla powódki jest łączna kwota 40.006 zł, na którą złożyły się: tj. 17.706 zł otrzymane już od pozwanego ubezpieczyciela w toku postępowania likwidacyjnego oraz przyznana w niniejszym postępowaniu kwota 22.300 zł.

Od zasądzonej kwoty należności głównej Sąd przyznał powódce odsetki ustawowe za opóźnienie liczone od dnia 19 lipca 2016 r., tj. dnia następującego po ostatecznym ustosunkowaniu się przez pozwanego ubezpieczyciela w dniu 18.07.2016 r. do żądania powódki wypłaty łącznej kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia, zawartego w piśmie z dnia 13.06.2016 r.

Należy zauważyć, że jeżeli zobowiązany nie płaci zadośćuczynienia w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 in fine k.c., uprawniony nie ma niewątpliwie możliwości czerpania korzyści z zadośćuczynienia, jakie mu się należy już w tym terminie. W konsekwencji odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu powinny się należeć od tego właśnie terminu, z uwzględnieniem 30-dniowego terminu na rozpatrzenie zgłoszenia przez ubezpieczyciela (§ 32 rozporządzenia z 9.12.1992 r.). Stanowiska tego nie podważa pozostawienie przez ustawę zasądzenia zadośćuczynienia i określenia jego wysokości w pewnym zakresie uznaniu sądu. Przewidziana w art. 445 § 1 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada bowiem dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze. Mimo więc pewnej swobody sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu, wyrok zasądający zadośćuczynienie nie ma charakteru konstytutywnego, lecz deklaratywny. Zatem zadośćuczynienie za krzywdę, staje się wymagalne po wezwaniu odpowiedzialnego za naprawienie szkody do spełnienia świadczenia odszkodowawczego na rzecz pokrzywdzonego. Od tej zatem chwili biegnie termin do uiszczenia odsetek ustawowych za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.). Zobowiązany do zapłaty zadośćuczynienia powinien zatem spełnić świadczenie na rzecz poszkodowanego niezwłocznie po otrzymaniu od niego stosownego wezwania do zapłaty skonkretyzowanej kwoty, a jeśli tego nie czyni, popada w opóźnienie uzasadniające naliczenie odsetek ustawowych od należnej wierzycielowi sumy. (por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 października 2016 r. I ACa 1714/15). Zdaniem Sądu, skoro strona pozwana знаła wysokość żądania powódki, jak również znała lub powinna znać okoliczności decydujące o rozmiarze należnego od niej zadośćuczynienia, to w okolicznościach niniejszej sprawy odsetki należało zasądzić zgodnie z żądaniem pozwu od dnia 19.07.2016 r., tj. dnia następującego po dniu wydania przez pozwanego ubezpieczyciela ostatecznej decyzji kończącej proces likwidacji szkody powódki w odpowiedzi na jej pismo z dnia 13.06.2016 r.

E. J. domagała się zasądzenia od pozwanego odsetek ustawowych. Wskazać należy, że w dniu 01.01.2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 października 2015 r.

o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1830). Po zmianie wprowadzonej powyższą ustawą art. 481 § 2 zd. 1 k.c. stanowi, że jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Mając na uwadze powyższe, Sąd w pkt I sentencji wyroku przyznał powódce odsetki ustawowe za opóźnienie na podstawie 481 § 2 k.c. w aktualnym brzmieniu w dacie wyrokowania.

Sąd orzekł o kosztach procesu zgodnie z zasadą ich stosunkowego rozdzielenia (art. 100 k.p.c.). Powódka E. J. domagała się w pozwie kwoty 62.500 zł tytułem zadośćuczynienia, z której została zasądzona na jej rzecz kwota 22.300 zł, stanowiąca 36 % wartości przedmiotu sporu. Zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu (art. 100 k.p.c.), strony powinny ponieść jego koszty w takim stopniu, w jakim przegrały sprawę, a zatem powódka w 64 %, a strona pozwana w 36 %. Koszty procesu wyniosły **17.859 zł**, w tym po stronie powódki w kwocie **10.642 zł** (3.125 zł – opłata sądowa od pozwu; 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa; 300 zł – zaliczka na poczet opinii biegłego; 7.200 zł – koszty zastępstwa procesowego zgodnie z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym do dnia 26.10.2016 r., gdyż sprawa została wszczęta w dniu 11.08.2016 r.), a po stronie pozwanej spółki (...) S.A. w kwocie **7.217 zł** (17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa, 7.200 zł – koszty zastępstwa procesowego zgodnie z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym do dnia 26.10.2016 r., gdyż sprawa została wszczęta w dniu 11.08.2016 r.). Stronę pozwaną, zgodnie z podaną zasadą, powinny obciążać koszty w kwocie 6.429,24 zł (17.859 zł × 36%), skoro jednak faktycznie poniosła koszty w kwocie 7.217 zł, należy jej się zwrot kwoty **787,76 zł** (7.217 zł - 6.429,24 zł), którą Sąd zasądził na jej rzecz od

powódki na podstawie art. 100 k.p.c., stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu (punkt III sentencji wyroku).

O poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach Sąd orzekł – zgodnie z art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 623 ze zm.), dalej: u.k.s.c. - stosując odpowiednio przepisy art. 113 u.k.s.c. Przepis art. 113 ust. 1 u.k.s.c. odsyła z kolei do odpowiedniego zastosowania zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Na poniesione tymczasowo przez Skarb Państwa wydatki w przedmiotowej sprawie składają się kwoty:

- 155,50 zł – wynagrodzenie biegłego M. W. za opinię z dnia 1.03.2017 r. wypłacone tymczasowo z sum budżetowych Skarbu Państwa na podstawie postanowienia referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w Oleśnie w I Wydziale Cywilnym z dnia 15.05.2017 r.;

- 91,26 zł – wynagrodzenie biegłego M. W. za opinię z dnia 18.04.2017 r. wypłacone tymczasowo z sum budżetowych Skarbu Państwa na podstawie postanowienia referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w Oleśnie w I Wydziale Cywilnym z dnia 16.05.2017 r.,

co dało łączną sumę 246,76 zł. Stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów, należało poniesionymi tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkami obciążyć powódkę w 64%, zaś stronę pozwaną w 36%. Tym samym Sąd nakazał pobrać od E. J. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Oleśnie kwotę **157,93 zł** ($64\% \times 246,76 \text{ zł} = 157,93 \text{ zł}$), natomiast od (...) S.A. w W. kwotę **88,83 zł** ($36\% \times 246,76 \text{ zł} = 88,83 \text{ zł}$) – tytułem wydatków na poczet opinii biegłego sądowego wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa (punkt IV i V sentencji wyroku).

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji wyroku.